

ЕЛЕКТРИЧАРИ СУ РАДИЛИ ЗА ПАРТИЗАНЕ

Ужице је пре рата добијало електричну струју из три мање хидроцентрале на Ђетињи. Централа број 1 налазила се ипопод Великог парка, централа број 2 испод старе ужичке тврђаве, а централа број 3 у Турици. У централу број 2 радио је неки Јохан Кук. Ја сам радио у централу број 3 у Турици. Са мношћом су радили Остоја Ммлојевић и Милован Михаиловић.

Немци су 22. септембра 1941. године напустили Ужице. Тог дана код мене је дошао Перо Шегуљев и рекао ми да увече оставим град у мраку, јер су у граду тада били четници, а партизанске јединице спремале су се да уђу у Ужице. Наредено ми је да централу искључим 23. септембра у 20 часова, да закључам просторије и изађем, али да се и даље налазим у непосредној близини. Пошто сам ја тада био руководиоца за све три ужичке хидроцентрале, наредено ми је да и осталим кажем да не раде ништа без моје сагласности.

Сутрадан, 24. септембра дошао је код мене курир из Ткачнице Раденко Лучић и рекао да ме зове управник електро-одсека инжењер Миленко Станишић да одмах идем код њега. Тада су све електроинсталације у Ужицу биле власништво Ткачке радионице. Кад сам стигао код инжењера Станишића, питао ме зашто сам претходне ноћи оставио град у мраку. Рекао сам му да ми је тако наредено, али нисам хтео рећи ко ми је то наредио. Дуго ме је испитивао и онда изненадно — похвалио. Тек тада сам сазнао да је и он симпатизер партизана, Касније је и погинуо као партизан. После су инжењера Станишића питали четници зашто не ради централа. По договору смо сву кривицу пребацили на четнике. Рекли смо им да су узели власт, али нису обезбедили што је потребно да централе наставе рад. Четници су то некако прихватили.

Двадесет четвртог септембра око три сата после подне партизани су ушли у Ужице. Истовремено сам ја пустио све централе у погон.

Радили смо у овим централама све до повлачења партизана крајем новембра. Једног дана инжењер Станишић ме је позвао у своју кућу изнад Ткачнице. Рекао је да он одлази у партизане. Ми смо већ од доласка партизана добили пушке. Инжењер Станишић

предао ми је тада неколико фасцикли с разним документима да сакријем у централи. Дао ми је и једно одело и још неких ствари. Документе у фасциклама нисам гледао, нити знам шта је у њима било.

После неколико дана дошао је један мени непознат човек, у кожном капуту и затражио све ствари инжењера Станишића, набрајајући сваку посебно. Нисам могао да му верујем па му нисам ни дао ствари. Овај човек се затим почео распитивати за породицу Миленка Станишића. Питао је одређено за његову жену и дете. Ја сам му тада показао кућу у којој је Станишићева породица становала, али сам одмах другим краћим путем отрчао до жене инжењера Станишића и испричао јој за посету непознатог човека. Она је по мом причању познала тог човека и ја сам му тада предао све ствари које је Станишић код мене био оставио на чувању. Ништа више нисам успео о свему томе да сазнам.

После повлачења партизана, кад су Немци поново окупирали град, оружје које смо имали сакрили смо на тавану једне штале испод сена. Тада сам на тавану централе имао сакривена три радио-апарата. Један сам донео од куће, био је марке „Орион“. Други је био Ивка Новаковића, берберина из Ужица, марке „Блаупункт“, а трећи је такође био приватно власништво марке „Лоренц“. Неки друшви су ме обавестили да су ме неки издајници тужили да имам радио-апарат. Тада су централу чували немачки војници. Са доста тешкоћа успео сам да сва три апарата изнесем и сакријем их на тавану једне штале, где сам са још неколико поверљивих другова наставио да слушам радио-емисије.

По повлачењу партизана са својим друговима из других централа договорио сам се да пуштамо слабију струју како би се тиме ометао рад фабрика и радионица које су радиле за Немце. Ради тога смо имали доста непријатности, али смо успевали да се одбранимо.

Док сам радио у хидроцентрали у слободном Ужицу у јесен 1941. године редовно сам примао плату. О томе се старао комесар Ткачке радионице, у чијем су саставу радиле све централе.

Ђорђе МРКОЊИ[^]